

Mezinárodní migrace v Evropě: současné modely, trendy a důsledky

PŘEDNÁŠKA Č.2

Z emigračního regionu imigrační...

- Bývalý emigrační region
(1815-1930: 50 mil.lidí se přestěhovalo do Ameriky a do Austrálie)
- + Poláci a Ukrajinci do „těžebních a strojírenských“ oblastí ve Francii (Lorraine), Německa (Porúří, Horní Slezsko), Anglie (Midlands)...
- 2 fáze: Meziválečné období
1945-70.léta (ropná krize)
pol.70.let -současnost

Složení migrantů ve 20. století

- Uprchlíci a žadatelé o azyl – 10% (politické krize a konflikty v zemi původu)
- Pracovní migrace – 15% důsledek pol. a ekon. rozdílů mezi západní a východní Evropou
- Etnická migrace – 75% všech migrantů v letech 1950-93 (např. Němci, Židé)

1.fáze- meziválečné období

- Vznik nových národních států a etnických menšin (etnické čistky...)

Cca 6 mil.lidí bylo nuceno se stěhovat vlivem změny hranic: (etničtí Řekové odsunuti z Istanbulu a záp.Turecka; etničtí Maďaři z Rumunska; Jugoslávie a Československa; muslimové z Balkánu, etničtí Židé)

2.Fáze (1945-ropná krize) – převaha ekonomických důvodů

- Migrace dělníků z periferie Evropa do ZE (tzv. „guestworker systems“)
- Migrace dělníků z bývalých kolonií
- Trvalá migrace do SA a Austrálie
- Etnická migrace – 75% všech migrantů v letech 1950-93 (např. Němci, Židé)
- Návrat migrantů z kolonií po získání nezávislosti

„Guestworker systems“

- Nábor pracovní síly mezi lety 1945-1973 ve vyspělých zemích ZE z periferií (Skandinávie, Středozeemí, Irsko)

Př. VB: nejprve využívali muže z uprchlických táborů a Itálie přes tzv. European Voluntary Worker, později spíše dělníky z kolonií

Belgie: zpočátku Italové (doly, ocelářství)

Francie: vznik tzv. Office National d'Immigration – sezonní zemědělci ze Španělska, později přicházejí na turist.víza, začnou pracovat a poté svůj pobyt regularizují

Švýcarsko: 70. léta – 1/3 pracovní síly tvoří cizinci

Německo: vypracovaný náborový systém

Koloniální pracovní síla

- Migrace z bývalých kolonií do:

VB: z Irska (manuální dělníci ve strojírenství, s rodinami), ze zemí Commonwealthu

Francie: neevropští migranti v horším postavení na trhu práce, segregace bydlení, chudoba

Nizozemí: z Indonésie (1945-60) – s nizozem.občanstvím – dobře asimilovaní
z Karibiku (Surinam) po roce 1975

Migranti a menšiny v ZE od pol.70.let

- Období utváření migračních komunit (ustávání náboru prac.sil)
- sjednocování rodin, trvalé usazování, vytváření 2.a 3. generací
- Rozdíl VB, Francie, Nizozemí x Německo
- Návraty - spíše dělníci z jiných evrop.zemí
- Zůstávají – zejm. Turci, migranti ze S.Afriky a kolonií
- V rámci EU – individuální migrace, spíše vysoce vzdělaní a kvalifikovaní

Migranti a menšiny v ZE - 80. léta

- Důvodem imigrace : ek. a pol. Problémy v zemích původu (dělníci a žadatelé o azyl
- Strach z masivního přílivu migrantů ze zemí Stř. a V.Evropy (odhady byly až 50 mil. migrantů...) – spíše návrat krajanů a ekonom. a pol.stabilita v zemích VE

Migranti a menšiny v ZE - 90. léta

- Stabilizace migrace
- Diskuze o budoucnosti imigrantů – integrace
- Migrace nevyřeší demografické stárnutí populací ZE
- Řešení mezer na trhu práce – imigranti ze zemí s vysokou fertilitou a ml.generací x strach z masivního přílivu z Turecka a S Afriky

Jižní Evropa

- I, Ř, Šp, Port. – dlouhodobě emigrační země - v 2.pol.70.let – imigrace ze SA a Asie
- Nízká porodnost (př.Itálie 1,3 v 80. letech)
- růst zahr.populace (viz tab.),

- Itálie: nelegální migrace – regularizace v 1996 (250000), převaha žen z Filipín a SríLanky
- Španělsko: 1/2 migrantů ze zemí EU, z LA, Afriky
- Řecko: 6-12% nelegálních migrantů na celk. prac.síle (nízké mzdy, sociální nejistota) - etničtí Řekové z býv.Sov.svazu, Albánie a Turecka, 96% nelegálů byli Albánci
- Pašování lidí přes JE dále na západ a sever Evropy

Střední a Východní Evropa

- 90.léta- strach z masivního odlivu
 1. Etnická migrace – limitovaná (země býv.Sov.svazu-Izrael, Německo, Řecko)
 2. Nedostatek migračních sítí k masivnějšímu odlivu do Sam nebo ZE (léta izolace)
 3. Podobá demografická struktura zemí Stř.Evropy jako u zemí ZE (není přetlak na prac.místa v zemi původu)

Hlavní rysy současné migrace

- Pestrost migrantů: významný růst podílu expertů, sezonních pracovníků, mezifiremní přesuny,
- Minimum azylantů
- Spojování rodin – nejčastější forma migrací, následuje pracovní migrace
- Mobilita studentů v rámci Evropy i ze třetích zemí
- Snižování trvalé x růst dočasné a nelegální migrace
- Atraktivita hlavních měst
- Význam dopravy
- Vytvářející se legislativa
- Nárazníková zóna
- Růst objemu migrace x mig.saldo roste pomalu
- Převaha meziregionálního stěhování
(Z VE do ZE, v rámci Skandinávie, Středozeemí..)

Výsledkem migrace v Evropě – diverzifikace populací a změna jejich složení

- Tradiční státy vysílající pracovní sílu (Šp., It, Port., Rakousko) ji nyní přijímají (z JV Evropa, Afrika, J.Amerika, Asie)
- Polsko, Maďarsko a Turecko jsou zeměmi vysílajícími i přijímacími (Ukrajinci v Polsku a Poláci v Německu)

Měření objemu migrace - statistiky

- Obtížné
- Data zakrývají subjektivitu migrace (migrantů)

Např. od počátku globalizace (cca od r. 1985) sv. migrace vzhledem k celkové populaci rostou pomalu (2,5% v 1985 a 3% v 2005)

Aktuální číslo je ale vyšší než 175 mil. lidí, neboť se do statistik nezahrnují dlouhodobí migranti

EU (k roku 2005)

- 22 mil.registrovaných cizinců (z toho 6 mil. z jiných zemí EU) + nelegální migranti
- Procentuální podíl roční migrace z a do států EU/EFTE je např.50%(u Švýcarska, Belgie), 30% (Španělsko), 20% (Rakousko, Něm.,Nizozemí), 10% (Port., Fin.)
- Od r.1980 nejvyšší relat.přírůstky (N,VB,I,F,P,Šp,Ř,Šv)
- Nyní se k nim řadí (Fin, ČR, Ir)

Hlavní země původu migrantů

1. Sousední státy
2. Bývalé kolonie
3. Státy, které jsou „zdrojem“ pracovní síly
4. Ostatní státy v rámci Evropy

Příklady: Německo-Polsko, Belgie-Nizozemí, Nizozemí-VB, Itálie-Albánie, Španělsko-Maroko, , Finsko-Rusko, VB-Indie, Portugalsko-Angola

Od konce 80.let nabývají na významu i další zdrojové země: Moldávie, Ukrajina SríLanka, Afgánistán, Irák, Ekvádor, Čína

Tzv. „nová migrace“ způsobená: vysídlením a vyhnanstvím, pádem železné opony, důsledkem sociálních změn způsobených liberálními politikami ve světě...

Migranti pochází nejen z emigračně tradičních zemí (Tur, Mar, Alž), ale i It, Port, Něm

Příklady:

Španělsko (4,7 mil. Španělů žije v zahraničí x 1-2 mil cizinců ve Šp.)

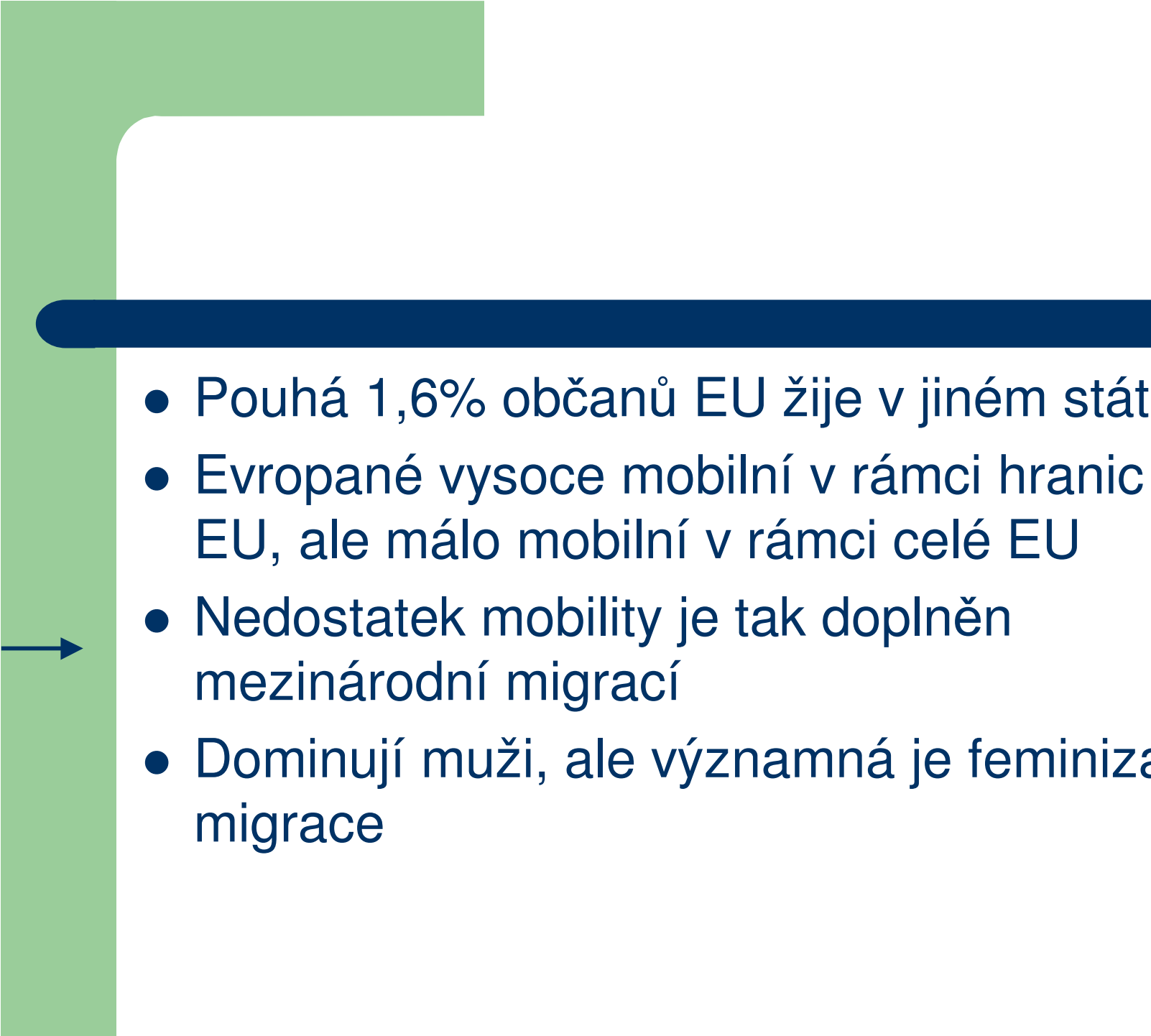
Turecko (3 mil. x 1 mil.)

Nová migrace - důsledek globalizace (existence zaměstnan.agentur, internetové stránky,

Evropa – součástí světových trhů práce: zdravotní sestry z JAR, pomoc v domácnosti z Filipín, IT experti a programátoři z Indie

Od konce 90.let:

- Převažuje krátkodobá pracovní migrace („new guest workers migration“)
 - Migrace z nových EU zemí do starých (není masivní odliv...)
 - Mezi 4,5-7,5 mil jsou nelegálně přítomní cizinci (zejm. sezonní migranti, pendleři)
 - Mezuregionální migrace (Porúří-Zonguldak v Turecku, prato-Zhejiang (Čína), Bradford-Mirpur (Indie))
 - Význam metropolí (Londýn,praha, Barcelona, Rotterdam, Istanbul)

-
- Pouhá 1,6% občanů EU žije v jiném státě EU
 - Evropané vysoce mobilní v rámci hranic států EU, ale málo mobilní v rámci celé EU
 - ● Nedostatek mobility je tak doplněn mezinárodní migrací
 - Dominují muži, ale významná je feminizace migrace

Feminizace migrace

- Zvyšující se poptávka po pomoci v domácnostech, zdravotních sestrách

Migrace důchodců

Severní Evropa za Sluncem.....